

Uitvoeringsplan Brabant Beweegt, 2016-2019

Provincie Noord-Brabant

1. Inleiding en aanleiding

Op 19 april zijn wij met ons sportbeleid een nieuwe weg ingeslagen. We hebben sport benoemd als een krachtig middel om bij te dragen aan onze provinciale opgaven, vooral aan een sociaal veerkrachtige samenleving en een sterke Brabantse economie. We hebben gekozen voor vier sportlijnen, waar we als provincie een duidelijke toegevoegde waarde hebben ten opzichte van wat lokaal en landelijk gebeurt:

- aangepast sporten
- sportevenementen
- talentontwikkeling
- innovatie en technologie

En we hebben de prioriteiten in onze rollen veranderd. We richten ons vooral op (1) verbinden en netwerken en (2) het delen van kennis en informatie. Het eventueel co-financieren van initiatieven en projecten (3) volgt daaruit. Rode draad in onze inzet is innovatie; we zoeken samen met onze partners naar vernieuwing, zowel in producten als processen.

Doelstelling is dat in 2019 Brabant sociaal en economisch sterker is geworden door sport, want dan:

- zijn via de Brabantse regionale loketten en hun netwerkpartners 50.000 mensen met een beperking gaan sporten/bewegen;
- is het landelijk aandeel topsporters en talenten in Brabant hoger dan 16% en zijn talenten tevreden over de mate waarin ze worden ondersteund om zichzelf te kunnen ontplooien in Brabant (cijfer 8);
- hebben de door de provincie ondersteunde evenementen geresulteerd in een sterk gevoel van verbondenheid en saamhorigheid (meer dan 90% van de bezoekers ervaart dit), een extra prikkel om te bewegen (tenminste 33% van de bezoekers geeft aan meer te willen bewegen), een positiever imago van de provincie (tenminste 80% van de bezoekers geeft dit aan) en €15 - €20 mln. aan additionele bestedingen in de Brabantse regio's;
- zijn er vanuit het cluster sports & technology 5 Europese innovatieprojecten uitgevoerd die bijdragen aan meer mensen in beweging, betere sportprestaties en groei van bedrijvigheid.

Op 24 juni hebben Provinciale Staten de Sportagenda "Brabant Beweegt, 2016-2019" vastgesteld. Daarop zijn wij aan de slag gegaan met dit uitvoeringsplan. Een plan waarin staat wat we concreet gaan doen en hoe we de effecten van ons beleid willen monitoren, maar ook hoe we de uitvoering gaan organiseren.

2. Naar uitvoering, vertrekpunten

In de geest van het Bestuursakkoord zoeken we in de uitvoering van de Sportagenda naar:

- Van buiten naar binnen denken (opgave gestuurd werken), openstaan voor nieuwe ideeën van buiten; balans vinden tussen concrete, planbare activiteiten en nog wat abstracte, onplanbare initiatieven;
- Een gezamenlijke aanpak met burgers, bedrijven, onderwijs, sport, overheden
- Slagkracht, effectiviteit en efficiency;
- Vernieuwing en ruimte voor experiment;
- Integraliteit: samenhang tussen de vier sportlijnen en samenhang met andere provinciale uitvoeringsprogramma's die bijdragen aan dezelfde maatschappelijke opgaven.

Om al deze facetten een plek te geven, willen wij de uitvoering op een programmatische wijze organiseren. Hierop gaan we in hoofdstuk "8 Organisatie" verder in.

In hoofdstuk 3 tot en met 6 schetsen we onze inzet voor elk van de vier sportlijnen, in hoofdstuk 7 de onderlinge verbinding.

Aangepast sporten

3. Aangepast sporten

Opgave

Ongeveer 400.000 inwoners van Brabant hebben een lichte tot ernstige, lichamelijke of verstandelijke beperking. Dat is 15,5 % van het landelijk totaal (2,7 mln.). Daarnaast hebben ongeveer één miljoen mensen in Brabant een chronische aandoening, zoals diabetes, COPD en reuma, en ondervinden rond de 800.000 Brabanders zodanig last van een psychosociale beperking¹ dat zij niet optimaal functioneren in het dagelijks leven.

Tabel 1: Indicatie aantal mensen met een lichte tot ernstige beperking in Brabant en Nederland²

	Brabant				NL			
	jeugd	19-54	55+	Totaal	jeugd	19-54	55+	Totaal
Motorisch	1.995	53.575	132.343	187.913	13.379	383.067	860.886	1.257.332
Auditief	1.601	31.501	55.621	211.639	9.176	220.060	327.724	1.302.003
Visueel		53.698	69.218			334.165	410.878	
Verstandelijk	6.315			20.941	39.169			142.208
-licht	-	-	-	10.840				73.614
- matig/zwaar	-	-	-	10.101				68.594
meervoudig	1.127			1.127	6.564			6.564
Totaal				421.620				2.708.107
% van totaal inwoners				17,1%				16,1%
Chronische aandoening	78.366	566.633	571.560		538.680	4.083.331	3.829.966	
Psychosociaal		478.043	292.256			3.333.498	1.863.623	
- gedrag	23.145				158.634			
- emotie	33.828				231.849			

Bron: "Sportmatch inwoners met een beperking : provincie Noord-Brabant", Onbeperkt Sportief, 2015

De (doel)groep "mensen met een beperking" is zeer divers: er zijn verschillende soorten beperkingen en deze variëren van licht tot zwaar. Dat vraagt in de uitvoering van beleid om keuzes en focus.

De sport- en beweegdeelname van mensen met een beperking in ons land blijft achter. Van de mensen met een beperking voldoet 42% aan de landelijke beweegnorm, bij mensen zonder beperking is dat 65% (cijfers 2011). De sport- en beweegdeelname onder mensen met een handicap is in de afgelopen jaren weliswaar toegenomen, maar het verschil blijft bestaan. Daarvoor is een aantal belemmeringen te noemen, die enerzijds te maken hebben met de persoonlijke situatie en anderzijds met omgevingsfactoren (zie kader).

¹ Gedragsproblemen, emotionele problemen

² De cijfers in deze tabel kunnen niet worden opgeteld tot één totaalcijfer omdat er sprake is van dubbelingen, bijvoorbeeld mensen met een motorische beperking die ook last hebben van een chronische aandoening enz..

Redenen om wel te bewegen/sporten	Redenen om niet te bewegen/sporten
Gezondheid	Te weinig energie/niet kunnen meekomen/geen behoefte/geen zin/
Plezier en ontspanning	Niet uitgedaagd/geen stimulans in sociale omgeving
Gezelligheid/sociale contacten	Onbekend met de mogelijkheden
	Problemen met het vervoer
	Te hoge kosten
	Onvoldoende kennis over de (gevolgen) van de beperking bij sportbegeleiders/vrijwilligers

Bron: "(On)beperkt Sportief – Monitor sport- en beweegdeelname van mensen met een handicap 2013", Mulier Instituut.

In laatste jaren is het sportaanbod voor mensen met een beperking verbeterd:

- Er is een groter draagvlak binnen onderwijs- en zorginstellingen voor beweegaanbod o.a. door succesvolle programma's zoals Special Heroes en Zo kan het ook!.
- Meer verenigingen hebben een aanbod voor deze doelgroep. In Brabant steeg het percentage verenigingen met een aanbod van 41% in 2012 naar 49% in 2014³. Uit het onderzoek "Sportmatch inwoners met een beperking in Noord-Brabant" uit 2015 blijkt 55% van de sportverenigingen een aanbod heeft voor mensen met een beperking. Bij deze 384 verenigingen sporten ruim 7.200 mensen met een beperking (5,2% van het totale ledenaantal).
- Het grootste deel van het aanbod is gericht op volwassenen en tieners met een verstandelijke beperking. In verhouding is er minder aanbod voor kinderen van 0-12 jaar;

Ondanks de stijging van de sportdeelname en het sportaanbod zijn er nog steeds knelpunten en opgaven. In het volgend kader zijn de aanbevelingen uit de landelijke sport- en beweegmonitor voor mensen met een handicap en de aanbevelingen uit het vorig jaar in Brabant gevoerde rondetafelgesprek aangepast sporten opgenomen⁴. Deze zijn ingedeeld naar de rollen netwerkvorming, kennisdeling, communicatie en zichtbaarheid en co-financieren/interventies.

³ 1-meting Sportplan Brabant 2016, Mulier Instituut, 2014 (op basis van Verenigingsmonitor 2012 en 2014)

⁴ Rondetafelgesprek: In september 2015 is, vooruitlopend op de evaluatie van het Sportplan Brabant 2016 met partners uit het netwerk voor aangepast sporten (loketten, SSNB, Zet, fieldlab aangepast sporten en landelijke organisaties) gesproken over wat goed gaat, wat de belangrijkste knelpunten zijn, welke acties gewenst zijn, en welke rol de provincie de komende periode binnen het netwerk zou kunnen/moeten nemen.

	Aanbevelingen Monitor sport- en beweegdeelname mensen met een handicap (2013)	Aanbevelingen rondetafelgesprek Brabant (2015)
Netwerk- vorming		Beter registreren van de energie en middelen die in Brabant beschikbaar zijn, projecten beter op elkaar afstemmen of bundelen
		Organiseer inspiratie door topsporters via Team Brabant Sport
Kennis(deling)	Investeren in kennisdeling: Opzetten kenniskringen en bundelen beschikbare kennis over de sport- en beweegdeelname van mensen met een handicap bundelen en deze delen met het veld.	
	Informeren van gehandicapten en sociale omgeving over waarde van sport: Vergroten van de bewustwording van de waarde van sport en bewegen voor mensen met een handicap bij zowel de einddoelgroep als bij professionals en mensen in de directe sociale omgeving van gehandicapten;	Maatschappelijke baten van aangepast sporten beter voor het voetlicht brengen bij gemeenten (WMO, wijkteams)/verzekeraars
Communicatie en zichtbaarheid	Meer positieve aandacht voor aangepast sporten en bewegen: De beeldvorming van aangepast sporten en bewegen positief blijven beïnvloeden, onder ander via media-aandacht of andere (publieks)campagnes;	

(vervolg)	Aanbevelingen Monitor sport- en beweegdeelname mensen met een handicap (2013)	Aanbevelingen rondetafelgesprek Brabant (2015)
	Sport- en beweegmogelijkheden lokaal en regionaal zichtbaar maken: Lokaal en regionaal samenwerking stimuleren, sport- en beweegaanbod via 'digitale sportzoekers' zichtbaar maken, dit landelijk uitrollen en op basis daarvan vraag-aanbodanalyses uitvoeren;	Bekendheid regionale loketten vergroten
Co-financiering Interventies	Successen vieren en programma's vindplaatsen voortzetten: Investeren in bestaande en/of nieuwe sport- en beweegstimuleringsprogramma's, verbreden naar nieuwe doelgroepen, blijven samenwerken met de organisaties die vanuit hun professie regelmatig contact hebben met mensen met een handicap (bv huisartsen);	Technologie inzetten voor ontwikkeling sport- en beweegaanbod
	Aandacht voor groepen die nog niet worden bereikt: Nieuwe vindplaatsen in kaart brengen en benutten, gebruikers van wetten zoals de Wmo, AWBZ en Wajong aanschrijven en aangepast sporten en bewegen op de agenda van gemeentelijk beleid plaatsen;	
	Verbeteren afstemming vraag en aanbod: Stimuleren dat sport- en beweegaanbieders meer bewust nadenken over de doelgroep, aanbod nauw laten aansluiten bij de wensen en belevingswereld van mensen met een handicap en regionaal afstemming realiseren;	Verbeteren afstemming vraag en aanbod Meer aandacht voor verschillende doelgroepen binnen de populatie mensen met een beperking
	Verbeteren kwaliteit en kwantiteit van het sportkader: Deskundigheid van het kader bij sport- en beweegaanbod bevorderen via o.a. bondsopleidingen en beroepsopleidingen voor sport en bewegen en kennisdeling tussen kenners van de doelgroep en sport- en beweegaanbieders stimuleren;	
	Logistieke uitdagingen oplossen: Samen met gemeenten, lokale vervoersbedrijven en lokale zorg- en onderwijsinstellingen het vervoersvraagstuk nader in kaart brengen en oplossingen zoeken;	Aanpak om belemmeringen in het vervoer weg te nemen Zoeken naar duurzame oplossingen (met aandacht voor minder dicht bevolkte gebieden)

Speelveld

Netwerk aangepast sporten Brabant

Ambitie en doelstelling

Sporten en bewegen is gezond, geeft plezier en zorgt voor sociale contacten. Ook voor mensen met een beperking. Maar voor deze doelgroep is bewegen niet altijd gemakkelijk of vanzelfsprekend. Daarom hebben provincie en veel andere organisaties al langere tijd aandacht voor aangepast sporten. Maar omdat grote effecten op de sport- en beweegdeelname vooralsnog uitblijven, willen we deze collegeperiode extra gas geven.

Onze ambities zijn:

- Voor mensen met een beperking moet het net zo gemakkelijk zijn om te sporten en bewegen als voor mensen zonder beperking;
- Groepen mensen met een beperking die nu nog lastig vindbaar zijn, bereiken en aan het sporten/bewegen krijgen;
- De sociale acceptatie van mensen met een beperking vergroten;
- Integratie van aangepast sporten en regulier sporten binnen grote sportevenementen.

De groep mensen met een beperking definiëren we ruim: het gaat om iedereen met een fysieke of verstandelijke beperking die belemmeringen ervaart om te kunnen bewegen of sporten.

Doel is:

- In de periode 2016-2019 zijn 50.000 mensen met een beperking via het netwerk van de regionale sportloketten voor aangepast sporten aan het sporten/bewegen geholpen (KPI);

Toelichting: In het getal van 50.000 zitten niet alleen de mensen met een beperking die sporten bij sportverenigingen (dat zijn er op dit moment immers 'slechts' 7.200), maar alle mensen met een beperking die we door inzet van de diverse partners in Brabant (loketten, zorginstellingen, scholen etc.) aan het sporten of bewegen krijgen. Wanneer

bijvoorbeeld een grote zorginstelling via een beweegprogramma 5.000 van haar cliënten in beweging krijgt, tellen deze ook mee.

Onze ambitie waarmaken kunnen we niet alleen. Samenwerking met betrokken partijen en zeker ook met de doelgroep zelf is een belangrijke voorwaarde.

Activiteiten

In de afgelopen periode zijn in heel Brabant regionale loketten gevormd van waaruit mensen met een beperking begeleid worden naar een passend beweegaanbod. Daar wordt de koppeling gemaakt met landelijke programma's zoals Grenzeloos Actief en wordt toegewerkt naar een uniforme digitale ontsluiting (Unieksporten.nl), zodat het beweegaanbod gemakkelijker vindbaar is voor de doelgroep.

Als provincie nemen we in de komende periode vooral een netwerkrol. We gaan geen activiteiten opzetten die andere partijen al uitvoeren, maar zoeken aansluiting bij activiteiten die bewezen effectief zijn (en zorgen dan voor een extra impuls of versnelling) of we borduren daar op verder (zorgen voor verbreding). Indien kansrijk pakken we, op verzoek van bijvoorbeeld de loketten, de regie op thema's als vervoer en hulpmiddelen, omdat deze vraagstukken op provinciaal niveau spelen.

2016: Netwerk smeden en gezamenlijke aanpak ontwikkelen

De periode medio 2016 – begin 2017 zien wij als een eerste fase, waarin we een netwerk en samenwerkingsstructuur rond aangepast sporten in Brabant willen vormgeven en gezamenlijke aanpakken willen uitwerken. Zodra de contouren hiervan duidelijk zijn, zullen we starten met het uitwerken van een passend (financieel) instrumentarium.

Op 21 september jl. is het netwerk rond aangepast sporten in Brabant in het provinciehuis bijeen geweest. Uit deze bijeenkomst is een aantal thema's en concrete acties naar voren gekomen die in het vierde kwartaal van 2016 gezamenlijk met partners worden opgepakt:

- Aanpak vervoer: we verkennen welke informatie er al is, en of de mogelijkheid bestaat om aan te sluiten bij landelijke initiatieven. Op basis hiervan werken we een aanpak voor Brabant uit;
- Aanpak hulpmiddelen: we onderzoeken of de regionale loketten een intermediaire rol kunnen spelen in het verkrijgen van hulpmiddelen (bij gemeenten, verzekeraars) om te kunnen sporten/bewegen

In de ontwikkeling van deze aanpak nemen we het verzoek van Provinciale Staten (motie M13) mee om: "Landelijk onderzoeksgeld voor sport trachten aan te wenden voor casusgericht onderzoek naar de maatschappelijke kosten en baten van aangepast sporten. Met het doel om – bij positieve resultaten – dit onder de aandacht te brengen bij gemeenten (WMO-afdeling) en verzekeraars teneinde gemakkelijker hulpmiddelen voor de mensen met een beperking te verkrijgen."

- Betrekken nog niet deelnemende Brabantse gemeenten (11) in de regionale aanpak/loketten;
- Monitoren: opzet van een gezamenlijke monitor voor doelen aangepast sporten op activiteiten en outputniveau

- Verbeteren bekendheid: we starten een bekendheidscampagne op om de zeven in Brabant opererende loketten voor aangepast sporten beter onder de aandacht te brengen bij de doelgroep.

Rol	Acties	Mijlpaal	Planning mijlpalen
Netwerken	Periodiek overleg regionale loketten organiseren		
	Brede netwerkbijeenkomsten rond aangepast sporten organiseren t.b.v. gezamenlijk actieplan (eerste vond plaats op 21 september)		
	Rondje (ambtelijk en bestuurlijk) langs bestaande en nieuwe netwerkpartners (aandacht voor zorgsector, onderwijs, bedrijven)		
Kennis(deling)	Onderzoek naar de behoeften en wensen rond sport en bewegen onder de doelgroep mensen met een beperking.		
	Monitoren van instrumenten en resultaat.		
	Uitwerken maatschappelijke businesscase aangepast sporten		
Communicatie	Bekendheidscampagne loketten starten		
Uitvoering projecten, Co-financieren	Laatste twee loketten faciliteren om van start te gaan	Brabant kent een dekkend netwerk van regionale loketten aangepast sporten	Laatste kwartaal 2016
	Gezamenlijke aanpakken voor vervoer en hulpmiddelen opstellen	Lancering gezamenlijke aanpakken	Begin 2017
	Communicatieplan opstellen en uitvoeren		
	Uitwerken (financieel) instrumentarium aangepast sporten		2016-2017

Bij het opstellen van de gezamenlijke aanpakken, zoals voor vervoer en hulpmiddelen, zoeken we verbinding met de provinciale aanpak rond sociale veerkracht en zorgeconomie.

Ook gaan we het netwerk, de contacten en communicatiekanalen van uitvoeringsorganisaties ZET en Zorgbelang gebruiken om een groter deel van de doelgroep mensen met een beperking (incl. chronische aandoening/psychosociale beperking) te kunnen bereiken.

2017 e.v.: Uitvoering gezamenlijke aanpakken

Na ontwikkeling van een aantal gezamenlijke aanpakken (vervoer, hulpmiddelen), start de fase van uitvoering. We weten nu nog niet concreet om welke projecten en interventies het gaat en welke rol voor de provincie is weggelegd. Wel kunnen we nu al aangeven dat we ons in ieder geval zullen richten op:

- *Netwerk*: wij onderhouden nauw contact met de landelijke (koepel)organisaties en faciliteren dat we vanuit Brabant nog beter kunnen aanhaken op landelijke programma's zoals Grenzeloos Actief (zie kader);
- *Kennisdeling*; wij inventariseren aan welke kennis onze netwerkpartners behoefte hebben en zorgen voor het delen van best practices; Ook zoeken we uit hoe we kunnen bijdragen aan onderzoek naar de maatschappelijke kosten en baten van aangepast sporten;
- *Communicatie*; wij nemen het voortouw in de communicatie over het gezamenlijk actieplan en de daarmee bereikte resultaten;

Landelijk programma Grenzeloos Actief

Het sport- en beweegbeleid 'Grenzeloos actief, maakt sport en bewegen voor iedereen met een beperking mogelijk' heeft als doel dat na 2018 mensen met een beperking die willen sporten of bewegen passend en toegankelijk aanbod in de buurt kunnen vinden. Het is een gezamenlijk programma dat op verzoek van de minister door Kenniscentrum Sport, MEE NL, NOC*NSF, Sportkracht12, Vereniging Sport en Gemeenten en het ministerie van VWS is uitgewerkt.

Het programma bestaat uit vier sterk samenhangende pijlers:

- Regionale samenwerkingsverbanden
- Versterking sport- en beweegaanbieders
- Feiten en cijfers
- Meer aandacht binnen het programma Sport en Bewegen in de Buurt

Per pijler zijn deels verschillende uitvoeringspartijen betrokken.

- *Activiteiten:*
 - we stimuleren partijen via het Fieldlab Aangepast Sporten in Eindhoven om nieuwe producten en diensten te ontwikkelen die mensen met een beperking helpen meer en/of beter te bewegen en te sporten;
 - we zetten topsporters (met of zonder beperking) die lid zijn van Team Brabant Sport in als ambassadeur voor aangepast sporten en bewegen in Brabant;
 - we stimuleren dat bij grote sportevenementen in Brabant aangepast sporten en regulier sporten bij elkaar komen, onder andere om de beeldvorming rond en acceptatie van (sporten door) mensen met een beperking te verbeteren. Hiervoor biedt onder andere het WK Handboogschieten in 2019 in Den Bosch een ideale gelegenheid, omdat in dit evenement het kampioenschap voor de reguliere handboogschutters en dat voor de para-sporters worden gecombineerd.

Organisatie

Als provincie pakken we de regie in het vormen van een Brabants netwerk rond aangepast sporten en in het uitwisselen van kennis, expertise en ervaringen binnen dit netwerk. In de uitvoering van activiteiten verwachten we inzet vanuit gemeenten en/of loketten en geven we Sportservice Noord-Brabant, ZET en Zorgbelang een rol.

(Financieel) Instrumentarium: Wordt op basis van de gezamenlijke aanpakken later uitgewerkt

Sportevenementen

4. Sportevenementen

Opgave

Brabant bezet binnen Nederland de 3e plaats als het gaat om het aantal sportevenementen. In 2013 vonden in Brabant 77 sportevenementen plaats. Circa de helft heeft een nationaal of internationaal karakter en dit aandeel is groeiende (conform het landelijke beeld). Brabant heeft een stevig fundament als het gaat om aansprekende, jaarlijks terugkerende evenementen. Maar de provincie telt nog weinig evenementen met de 'wow-factor'; evenementen die een regio of stad grote internationale exposure bieden en een brede impact hebben op de samenleving.

De huidige terugkerende sportevenementen in Brabant kunnen nog veel meer dan nu, worden benut voor maatschappelijke en economische doelen. Naast het (sport- en beweeg)plezier van deelnemers en bezoekers, bieden evenementen:

- Een 'natuurlijke' plek waar mensen met verschillende achtergronden elkaar kunnen ontmoeten. En daarmee een ideale gelegenheid om groepen mensen te betrekken die belemmeringen ondervinden om deel te nemen aan de samenleving. Sport is een krachtige verbinder;
- Economische kansen voor de vrijetijdssector doordat bezoekers van evenementen (van buiten de regio) hier tijd doorbrengen en geld besteden;
- Een uitgelezen kans om Brabant te profileren: om haar innovatieve karakter te etaleren, maar ook (de trots op) de Brabantse identiteit te laten zien.

Als het gaat om deze vormen van spin-off hebben de incidentele internationale sportevenementen - ofwel de evenementen waarvoor je moet lobbyen en die je via een bid moet binnenhalen - een nog grotere potentie.

Speelveld

Netwerk sportevenementen Brabant

Ambitie en doelstelling

Onze ambities zijn:

- Een meer onderscheidend en beter afgestemd aanbod van sportevenementen in Brabant;
- Een hoger en zichtbaar sociaal-maatschappelijk en economisch rendement van sportevenementen;
- Gebruik van sportevenementen als platform voor andere beleidsvelden;
- Een sterkere integratie van aangepast en regulier sporten binnen evenementen.

Doelen (KPI's) zijn:

Door de provincie ondersteunde sportevenementen hebben geresulteerd in:

- €15 - €20 mln. aan additionele bestedingen voor de Brabantse regio's*;
- een sterk gevoel van verbondenheid en saamhorigheid (meer dan 90% van de bezoekers ervaart dit)**;
- een sterker imago van Brabant (tenminste 80% vindt dat het evenement positief bijdraagt aan het imago van Brabant)***;
- een prikkel om meer te bewegen (tenminste 33% van de bezoekers geeft aan door het evenement meer te willen bewegen)****.

* Bij elk ondersteund evenement meten we op basis van de methode van de WESP (Werkgroep Evaluatie Sportevenementen) de economische spin-off voor de betreffende regio, uitgedrukt in (€) additionele bestedingen. Dit zijn bestedingen die zonder het evenement niet in de regio zouden hebben plaatsgevonden. Het streefcijfer is ingeschat op basis van een aantal spin-off onderzoeken bij Brabantse evenementen in de afgelopen vier jaren. Het uiteindelijke resultaat in 2019 is sterk afhankelijk van de keuze voor de te ondersteunen evenementen (vandaar dat is gekozen voor een bandbreedte).

** uit een aantal evaluaties van evenementen in Nederland blijkt dat gemiddeld 90% van de bezoekers van een evenement een gevoel van verbondenheid en saamhorigheid ervaart. Het streefcijfer van >90% voor Brabant is hierop gebaseerd.

*** uit een aantal evaluaties van evenementen in Nederland blijkt dat gemiddeld 77% van de bezoekers van een evenement vindt dat deze positief bijdraagt aan het imago van een gemeente of provincie. Het streefcijfer van ≥80% voor Brabant is hierop gebaseerd.

**** uit een aantal evaluaties van evenementen in Nederland blijkt dat gemiddeld 29% van de bezoekers van een evenement (enigszins) geprikkeld is om zelf meer te gaan bewegen. Het streefcijfer van ≥33% voor Brabant is hierop gebaseerd.

Activiteiten

We gaan jaarlijks 8-10 sportevenementen ondersteunen met een hoog verwacht sociaal-maatschappelijk en economisch rendement. Het merendeel betreft jaarlijks terugkerende evenementen, een aantal betreft evenementen die via lobby en acquisitie naar Brabant zijn/moeten worden gehaald.

Daarbij gaan we als volgt te werk: Elke initiatiefnemer (veelal een evenementenorganisatie, soms een gemeente) kan een verzoek om ondersteuning indienen en moet dat onderbouwen aan de hand van de volgende criteria/aspecten:

Criteria sportevenementen

- aantal bezoekers;
- sportieve classificatie van het evenement (internationaal niveau);
- mate van economische spin off (additionele bestedingen voor stad/regio en voor Brabant);
- mate van sociaal maatschappelijke spin off (sociale cohesie, trots, gezonde leefstijl);
- mate waarin side events worden georganiseerd in de aanloop naar, tijdens en na het evenement die de maatschappelijke en economische impact van het evenement vergroten;
- mate waarin evenement bijdraagt aan het innovatieve profiel van Brabant/ mate waarin het evenement vernieuwend is. Hierbij aansluiten bij Brabant Branding strategie;
- mate waarin het evenement een koppeling maakt met regionale sterktes/DNA;
- mate waarin het evenement verbinding maakt met de andere sportlijnen 1) aangepast sporten, 2) talentontwikkeling en 3) technologie & innovatie;
- verwachte mediawaarde/ mate waarin het evenement media-aandacht genereert;
- mate waarin het evenement bijdraagt aan versterking van zakelijke netwerken;
- mate waarin het evenement de mogelijkheid biedt voor zichtbaarheid van de provincie en een koppeling met provinciale beleidsvelden c.q. relatiemanagement
- aandeel overheidsfinanciering in de begroting/mate waarin ook andere/private partijen investeren;

Deze voorstellen leggen we naast elkaar. We scoren de criteria op een schaal van – tot ++ en letten daarbij op:

- spreiding over verschillende sporten (maximum van twee per sport per jaar);
- spreiding op de (jaar)kalender
- geografische spreiding

We vragen een externe adviescommissie met experts op het gebied van economische en maatschappelijke spin-off, vrijetijdseconomie en (sport)marketing, om ons te helpen door de onderbouwingen in de verschillende plannen op waarde te schatten.

Mede op basis van het advies van de adviescommissie maken we de definitieve selectie van evenementen die we willen ondersteunen. Daarop bekijken we per evenement welk(e) instrument(en) we inzetten voor ondersteuning: opdracht (in de vorm van een sponsorcontract met marktconforme prestaties) en/of subsidie.

Een aantal evenementen zullen we meerjarig ondersteunen. Zodoende kunnen we (ontwikkel)afspraken met de organisatoren maken die zorgen voor meer maatschappelijk rendement van het evenement (bijv. rond gehandicaptensport). Dit betekent dat we deze evenementen niet elk jaar opnieuw volgens bovenstaande procedure gaan beoordelen.

Instrumenten voor financiële ondersteuning sportevenementen

1) Opdracht (in vorm marktconform sponsorcontract)

De overweging om te kiezen voor financiële ondersteuning van sportevenementen in de vorm van een marktconform sponsorcontract, is dat we in dit geval tegenprestaties op het gebied van zichtbaarheid/naamsvermelding en hospitality kunnen vragen, en evenementen zo kunnen gebruiken als platform/etalage voor onze activiteiten als provincie.

Een marktconform sponsorcontract is een privaatrechtelijke overeenkomst. Als provincie hebben

we zelf de keuze welke evenementen we willen ondersteunen (contractsvrijheid). Uiteraard moeten we onze keuzes wel goed kunnen motiveren.

Omdat bij het marktconform sponsoren van evenementen juridisch gezien sprake is van inkoop, gelden de aanbestedingsregels.

2) Subsidie

Bij heel grote evenementen c.q. heel hoge bedragen, zal (eventueel aanvullend op een marktconform sponsorcontract) inzet van het subsidie-instrument nodig zijn, omdat voor het totale bedrag aan financiële steun geen marktconform pakket aan prestaties kan worden gemaakt. Voor deze grote evenementen is in de Sportagenda aangegeven dat een voorstel wordt voorgelegd aan GS en (wanneer het beschikbare evenementenbudget ontoereikend is ook aan) PS, waarna een eventuele bijdrage kan worden verstrekt in de vorm van een (eenmalige) begrotingssubsidie.

Daarnaast zullen we het subsidie-instrument inzetten om zogenaamde 'activatieprojecten', gericht op het verhogen van de maatschappelijke en economische waarde (of: spin-off) van de door de provincie ondersteunde evenementen van de grond te krijgen. Het gaat hierbij veelal om activiteiten/side-events die in de aanloop naar of in de doorwerking van een evenement plaatsvinden.

Periodiek informeren we het college over de keuze van evenementen, inclusief de onderbouwing hiervoor, en over de plannen voor activatie/cross-overs per evenement en de mogelijke bestuurlijke inzet die daarbij past. Daarnaast grijpen we die momenten aan om vooruit te kijken naar evenementen die op een langere termijn spelen.

De eerste groep evenementen dient zich reeds aan, met name voor de 1e helft van 2017. De organisaties van deze evenementen hebben op korte termijn (sommigen voor 1 november a.s.) duidelijkheid nodig over ondersteuning. Voor deze groep zal de genoemde werkwijze nog niet volledig kunnen worden toegepast, omdat de adviescommissie nog niet operationeel is. De evenementorganisaties zijn wel gevraagd hun verzoek volgens de nieuwe criteria te onderbouwen.

Het gaat om:

	Evenement	Plaats	Planning	Uitsluitel voor
Jaarlijks	Wereldbeker Veldrijden	Hoogerheide	22 januari 2017	1 november
	Hoogerheide (wielrennen)			
	Indoor Brabant (hippisch)	Den Bosch	9-12 maart 2017	
	Swimcup (zwemmen)	Eindhoven	April 2017	
	European Hockey League (hockey) [nieuw]	Eindhoven	13-17 april 2017	1 november
	Ricoh Open (tennis)	Rosmalen	12-18 juni 2017	
Eenmalig	EK Vrouwenvoetbal	Tilburg/ Breda	12-18 juni 2017	1 november (NB: bij bid in 2014 intentieverklaring verstrekt)
	WK Handboogschieten	Den Bosch	Juni 2019	1 november (NB: bij bid in 2015 intentieverklaring verstrekt)

Acties 2016: vormgeven nieuwe aanpak (aanpassen organisatie, werkwijze en instrumentarium) en informeren van de doelgroep

Het laatste kwartaal van 2016 besteden we aan het vormgeven van de nieuwe werkwijze: een aanpak met een primair kennis delende en verbindende rol en meer focus. Daartoe richten we onder andere de uitvoeringsorganisatie anders in; de Sportagenda vraagt om andere competenties:

- actiever opereren in lobby en acquisitie;
- sterker sturen op spin-off/activering tijdens evenementen (zie kader) en
- sterker sturen op betrokkenheid van private partijen.

Als versterking van het huidige team dat uitvoering geeft aan het sportevenementenbeleid, is in Brabantstad-verband inmiddels een persoon met bovenstaande competenties aangetrokken. Hiermee hebben we uitvoering gegeven aan het verzoek van PS (motie M12) om "het acquireren van private cofinanciering en sponsorgelden te professionaliseren".

Voorbeeld activatie

360° aftermovie Eneco Tour 2016

Bij de Eneco-Tour etappe in 2016 in Breda hebben we laten zien dat we als provincie willen vernieuwen en dat we de innovatieve fietsprovincie van Nederland zijn. Vanuit een samenwerking tussen de beleidsvelden Sport en Fiets in de Versnelling, de organisatie van de Eneco Tour en de NHTV Breda (Creative Lab) is gewerkt aan een innovatieve aftermovie: 360° beelden van het wielerevenement vanuit unieke posities en plekken waar men normaal niet komt, samen - en met toevoeging van interessante 'weetjes' - gemonteerd tot een verhalende film. Hiermee konden sportliefhebbers achter hun smartphone of i-Pad nog lang nagenieten van het evenement.

Van groot belang is het zorgvuldig informeren van de evenementenorganisaties om hun verwachtingen te managen. Van degenen die we blijven ondersteunen, verwachten we meer inzet/medewerking als het gaat om het bereiken van maatschappelijk en economisch rendement. Daarbij willen we hen niet aan hun lot overlaten, maar mogen ze van ons verwachten dat we actief meewerken en kennis en ervaringen (best practices) van elders beschikbaar stellen. Daarnaast zullen we degenen die we niet meer financieel gaan ondersteunen (de 'afvallers') onze argumenten goed moeten uitleggen.

Rol	Acties	Mijlpaal	Planning mijlpalen
Netwerken	Evenementenorganisaties in ons netwerk informeren over nieuwe aanpak		
	Deelname in landelijke netwerkorganisatie sportevenementen		
	Opzetten netwerkorganisatie evenementen Brabantstad	Netwerkorganisatie sportevenementen Brabantstad is gelanceerd/Convenant sportevenementen Brabantstad is ondertekend	Nov 2016
Kennis(deling)	Uitwerken meetbaarheid sociaal-maatschappelijke en economische effecten van evenementen	Evaluatieprotocol is vastgesteld	Nov 2016
	Verzamelen best practices maatschappelijke effecten		
Uitvoering projecten, Co-financieren	Eerste selectie evenementen 2017		
	Instellen externe adviescommissie		
	Opstellen sponsoraanpak		
	Uitwerken business cases evenementen 2017		

Acties 2017 e.v.: vergroten maatschappelijke en economische spin-off

Vanaf 2017 richten we ons enerzijds op versterking van de business cases van bestaande (jaarlijkse) evenementen. Hierbij is de toename van private financiering een belangrijk aspect, maar ook het benutten (en meten) van de maatschappelijke en economische spin-off. Anderzijds zetten we sterk in op lobby en acquisitie van nieuwe internationale evenementen. Hierbij betrekken we ook Brabant Branding. We inventariseren voor welk groot sportevenement met 'high-impact' - binnen, maar vooral buiten de sport - draagvlak

bestaat om deze naar Brabant te halen en wat daarvoor de marsroute moet zijn. We willen ook experimenteren door een geheel nieuw en eigentijds evenement binnen de provinciegrenzen te organiseren. Wij onderzoeken in eerste instantie de haalbaarheid van een 'WK Urban Sports'.

Organisatie

De regie van het evenementenbeleid blijft bij de provincie. Het provinciale team Sport werkt nauw samen met het interne evenementenbureau, Brabant Branding en waar nodig, met andere beleidsafdelingen.

De daadwerkelijke uitvoering van het evenementenbeleid moet gaan plaatsvinden op afstand van de provincie in een programma-organisatie onder leiding van een programmamanager in samenwerking met de B5 (zie H8). In deze organisatie worden ook de uitvoerende taken voor de sportlijnen talentontwikkeling en technologie & innovatie ondergebracht.

(Financieel) Instrumentarium:

- Opdrachten (in de vorm van marktconforme sponsorcontracten)
- Begrotingssubsidie (bij grote evenementen/grote bedragen)
- Subsidie (voor maatschappelijke activatie rond een evenement)

Talentontwikkeling

5. Talentontwikkeling

Opgave

Brabant telt een kleine 1.000 topsporters en topsporttalenten. Dit is 16% van het landelijke totaal. Het aandeel is iets afgenomen ten opzichte van 2012, maar dat komt voornamelijk doordat NOC*NSF een grotere focus heeft aangebracht op sporten waarvoor Nederland serieuze medaillekansen heeft. Gevolg is dat een aantal sporten/disciplines die sterk in Brabant zijn vertegenwoordigd (denk aan rolhockey) uit de cijfers zijn geschrapt.

Aantal bij NOC*NSF geregistreerde topsporters en sporttalenten (inclusief gehandicapten) in Nederland en Noord-Brabant in 2012 (peilmoment juni) en 2014 (peilmoment augustus), in absolute aantallen en procenten

	Nederland (aantal)		Noord-Brabant (aantal)		Noord-Brabant (% van Nederland)	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Topsporters	871	791	130	88	15	11
Sporttalenten	6.544	5.343	1.125	873	17	16
Totaal	7.415	6.134	1.255	961	17	16

Bron: NOC*NSF Talentmonitorsysteem/Nationaal Talent Volgsysteem, bewerking Mulier Instituut

Brabant biedt toppers en talenten een ondersteuningsstructuur door te zorgen voor goede coaches en voor begeleiding op het vlak van de combinatie van topsport en onderwijs, medische zaken, mentale coaching, leefstijl en krachttraining. Dit gebeurt vanuit het Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO)/Regionale topsportorganisatie (RTO). Het CTO – één van de vier in Nederland - richt zich op sporters op het hoogste niveau met een fulltime programma, waarvoor het van belang is om te kunnen wonen, leren en sporten op één locatie. Het RTO richt zich op talenten op regionaal niveau die een topsportstatus hebben en/of trainen in een door de sportbond opgezet programma. Momenteel ondersteunt CTO/RTO 24 talentontwikkelingsprogramma's.

Uit een in 2014 gehouden enquête⁵ blijkt dat de topsporters en talenten in Brabant over het algemeen tevreden zijn over de begeleiding/het topsportklimaat in de provincie. Zij gaven gemiddeld een 7,5. De combinatie met (hoger) onderwijs kan nog wel beter (gemiddeld 6,9).

Veelal draaien de regionale ondersteuningsorganisaties op geld van NOC*NSF en lokale/regionale overheden, maar die staan financieel onder druk. Belangrijke opgave is daarom om meer partijen financieel te committeren aan de ontwikkeling van (sport)talenten. Voor de private sector liggen hier kansen. Het bedrijfsleven kan een hoop leren van topsport en vice versa. In Brabant is een aantal sporters, verenigd in Team Brabant Sport, hier bewust mee aan de slag. Deze sporters willen burgers, bedrijven en andere partijen inspireren om hun talent te ontwikkelen en (ook letterlijk) in beweging te komen. Zij zijn trots op Brabant en dragen uit dat je in deze regio optimaal kunt

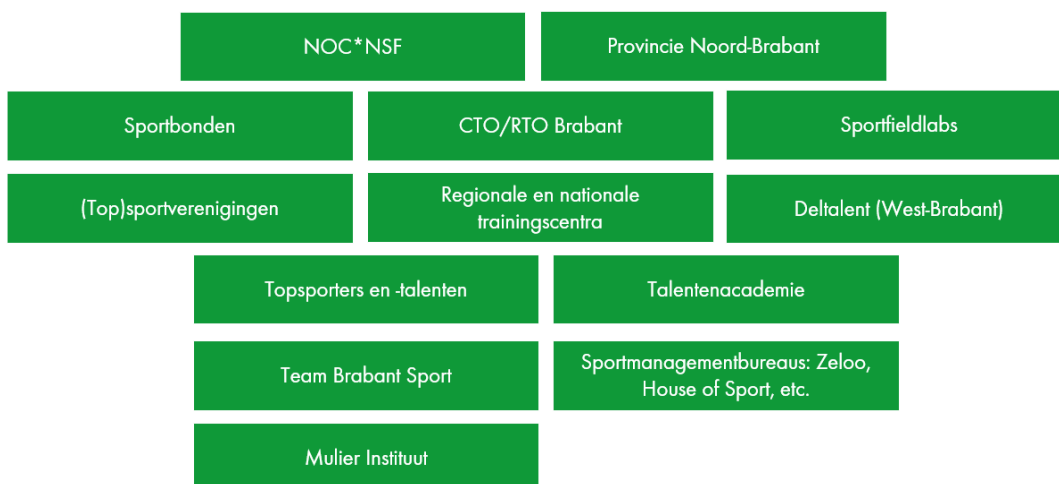
⁵ 1-meting Mulier Instituut

ontwikkelen en zelfs de top kunt bereiken. Op dit moment zijn 25 Brabantse toppers bij het team aangesloten.

Uitdaging voor het CTO in Brabant is om een volwaardig programma te blijven bieden (en door NOC*NSF geaccrediteerd te blijven). Een aantal talentprogramma's verhuist naar een andere plek in Nederland. Het CTO staat aan de lat om hiervoor nieuwe programma's aan te trekken, zodat het centrum minimaal 50 talenten blijft ondersteunen. Uitdaging voor het RTO is om voldoende aanwas van nieuwe talenten voor de toekomst te waarborgen. De praktijk leert dat er bij verenigingen behoefte is aan meer kennis(deling) over de identificatie en begeleiding van talenten (in de dop).

Speelveld

Netwerk talentontwikkeling Brabant

Ambitie en doelstelling

Onze ambities zijn:

- Sporttalenten in Brabant koesteren door hen zo goed mogelijk te faciliteren op hun weg naar de top;
- Vanuit de sport mensen inspireren om hun talent te ontwikkelen en letterlijk en figuurlijk in beweging te komen;
- Brabant profileren als een aantrekkelijke regio om te wonen, werken en jezelf te ontwikkelen;

Doel (KPI) is:

Het Brabantse aandeel topsporters/talenten in het landelijk totaal is toegenomen tot >16%.

Sporttalenten geven Brabant gemiddeld een 8 als antwoord op de vraag hoe aantrekkelijk deze provincie is om je als sporter te ontwikkelen (2014: 7,5);

Activiteiten

Voor een belangrijk deel continueren we onze inzet uit de vorige bestuursperiode en bieden we ondersteuning aan circa 24 CTO- en instroomprogramma's voor talenten met

en zonder beperking. We streven niet naar nog meer programma's, maar willen de kwaliteit van de bestaande programma's verder verbeteren. We onderzoeken onder andere of meer gebruik kan worden gemaakt van de expertise op het gebied van sportinnovatie in de regio. Voor de topsport(er) is het van belang te blijven vernieuwen.

Daarnaast gaan we de uitdaging aan om meer (private) partners te binden aan de ontwikkeling van talent in Brabant. Dit is noodzakelijk voor een duurzame talentontwikkelingsstructuur. We willen komen tot een Brabant-breed platform waarin naast de provincie in ieder geval de B5-gemeenten zijn vertegenwoordigd. Daarnaast gaan we gesprekken aan met bedrijven en ondernemen we actie op het vlak van marketing en communicatie: nog te weinig partijen weten wat er in Brabant gebeurt en welke kansen dat biedt.

We willen onze inspanningen voor talent in de sport meer verbinden aan die in andere domeinen: ook cultuur, onderwijs etc. brengen talenten voort. Dit doen we door elkaar op te zoeken, kennis en aanpakken te delen en waar mogelijk samen activiteiten te organiseren.

Het Team Brabant Sport bouwen we samen met partners verder uit. In de komende jaren worden extra leden geworven en wordt een talententak opgezet. Met het Team trekken we Brabant in om jong en oud (meer) in beweging te krijgen en nieuw talent te inspireren. Dat doen we bijvoorbeeld bij bestaande evenementen die de provincie ondersteunt, maar ook door extra events en acties te organiseren

Tenslotte zetten we vanuit het RTO Zuid in op een betere aansluiting tussen (top)sportverenigingen en regionale instroomprogramma's door samen een aanpak voor talentidentificatie te ontwikkelen.

Rol	Acties	Mijlpaal	Planning mijlpalen
Netwerken	Bijeenkomsten organiseren waar topsport en bedrijven van elkaar kunnen leren		
	Opzetten platform talentontwikkeling om (B5)gemeenten nauwer te betrekken	Platform talentontwikkeling is van start gegaan	2017
Kennis(deling)	Kennisdeling met andere talentdoelgroepen (cultuur, onderwijs, ongeorganiseerde sport etc.) als het gaat om talentidentificatie en talentontwikkeling (bijv. tijdens gezamenlijke talentdagen)		
Uitvoering projecten, Co-	Ontwikkeling aanpak talentidentificatie Brabant	Aanpak talentidentificatie is	2017

financieren		ontwikkeld	
	Acquisitie nieuwe topsportprogramma's voor het CTO		
	Continueren en verbeteren 24 ondersteuningsprogramma's		
	Werving van nieuwe leden voor Team Brabant Sport		
	Organiseren events waar Team Brabant sporters groepen mensen in de samenleving inspireren om in beweging te komen		

Organisatie

De structuur van waaruit we ondersteuning geven aan de ontwikkeling van sporttalenten in Brabant is in 2014 efficiënter ingericht. In de komende jaren blijven we vanuit deze structuur werken. We sturen vanuit de provincie, samen met partner NOC*NSF, het CTO/RTO Brabant via een werkplan aan.

Het CTO/RTO en Team Brabant Sport vallen operationeel in de programma-organisatie (zie H8), zodat ook op uitvoerend niveau meer samenhang ontstaat, en vanuit die samenhang een krachtigere propositie voor private betrokkenheid.

(Financieel) Instrumentarium: (tijdelijke) begrotingssubsidie

Innovatie en technologie

6. Innovatie en technologie

Opgave

Gezondheid/vitaliteit van mensen is een van de belangrijkste, meest urgente maatschappelijke opgaven in de huidige tijd. Het merendeel van de bevolking heeft overgewicht, een deel in ernstige mate (obesitas). Verkeerde voeding en onvoldoende beweging zijn voor een belangrijk deel debet daaraan. Maar ook veel mensen zonder overgewicht bewegen te weinig en ondervinden daarvan nadelen. Het vele zitten vergroot het risico op hart- en vaatziekten, COPD, diabetes en een aantal vormen van kanker. "Zitten is het nieuwe roken".

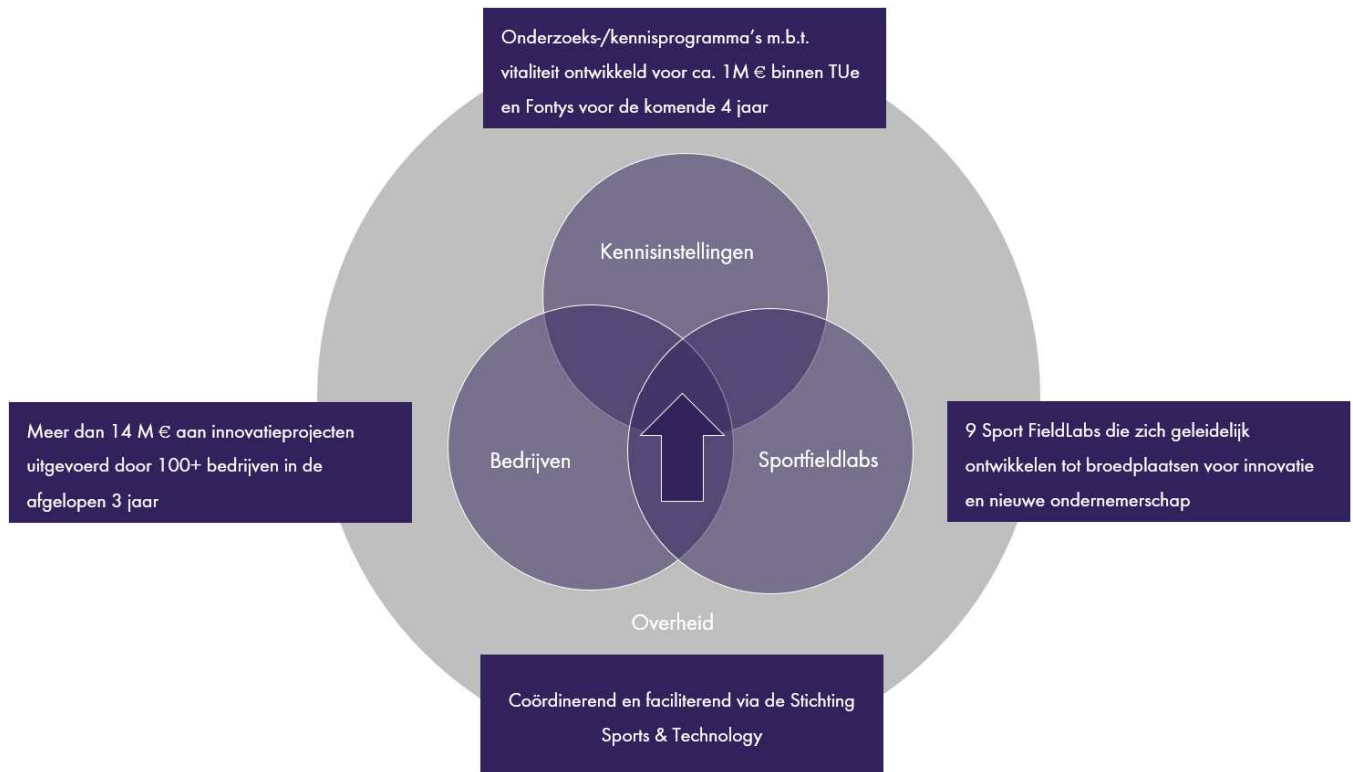
"Ten opzichte van andere Europeanen sporten Nederlanders relatief veel; maar tegelijkertijd zijn Nederlanders in Europa ook kampioen 'zitten': Nederlanders tussen de 12 en 64 jaar zitten gemiddeld 7,4 uur op een school- of werkdag." (SCP, Rapportage sport 2014)

"Sport en bewegen is dankzij de effectiviteit en relatief goedkope inzet de meest effectieve beleidsstrategie ter preventie van chronische ziekten" (Human Capital Model-Making the case for sport, Richard Bailey/International Council of Sport Science & Physical Education)

Zowel maatschappelijk als economisch is er veel te winnen met een goede aanpak van inactiviteit. Overheden, kennisinstellingen, sportorganisaties, bedrijven en zorginstellingen houden zich bezig met de vraag hoe mensen letterlijk in beweging kunnen worden gebracht. In de huidige maatschappij biedt de inzet van technologie in het sport- en beweegaanbod hiervoor kansen. Technologie vergroot de beleving, want is interactief, biedt informatie over je prestaties, is te delen via social media etc.. Gebruik van technologie door mensen die sporten en bewegen levert een schat aan data en informatie op over de mate waarin het sportaanbod aansluit bij de behoeften.

Het ontwikkelen van producten en diensten voor de sport- en beweegmarkt biedt economisch perspectief. Voordeel van de sportmarkt voor het ontwikkelen en lanceren van nieuwe producten en diensten, is dat hier minder regels zijn en minder weerstand bestaat om persoonlijke gegevens te delen/gebruiken dan bijvoorbeeld in de zorg. Maar net als in andere sectoren is het – zeker voor MKB-bedrijven – lastig om de stap te maken van een innovatief product naar een succesvolle marktintroductie.

Met de Stichting Sports and Technology als aanjager is vanuit de Brainport regio in de afgelopen tien jaar geleidelijk het cluster Sports & Technology ontstaan door bundeling van de ambities en kansen van sport, kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheid.

De provincie vervult – via de Stichting Sports & Technology - binnen het cluster primair de rol van verbindingsofficier.

Speelveld

Netwerk innovatie en technologie Brabant

Ambitie en doelstelling

Onze ambitie is:

- De vitaliteit van Brabanders –met én zonder beperking– vergroten door de ontwikkeling van (technologische) innovaties die mensen verleiden om meer te bewegen;
- Hiermee een hogere omzet van het Brabants bedrijfsleven te realiseren;
- Brabant (inter-)nationaal nog sterker op de kaart te zetten als innovatieve, slimme regio.

Key Performance Indicator:

Het cluster Sport & Technologie is betrokken in vijf Europese projecten die ten doel hebben via innovatieve toepassingen mensen meer te laten bewegen en bedrijven nieuwe marktkansen te bieden.

Activiteiten

In de afgelopen jaren heeft de nadruk gelegen op initiatie en opbouw van het cluster rond sport en technologie. Er zijn fieldlabs ingericht, kennis en onderzoeksprogramma's opgestart en er is een businessclub voor innovatieve bedrijven opgezet. In deze periode moet de nadruk verschuiven naar de uitvoering van gezamenlijke activiteiten, gericht op maatschappelijk en economisch rendement. En de communicatie hierover 'naar buiten'. Ging de boodschap in het verleden vaak over de verbetering van topsportprestaties, de focus in het cluster ligt nu op vitaliteit, met technologie als het regionale unique selling point⁶.

Via de Stichting Sports & Technology zorgen we in 2016 voor coördinatie binnen het cluster via gezamenlijke overleggen en het schrijven van een gezamenlijk programma

⁶ Hierin trekt de provincie intensief op met bijv. TU/e (prof. A. Brombacher) en Fontys Sporthogeschool.

voor de komende jaren. Daarin gaat het vooral over de opzet, financiering en uitvoering van grote (Europese) projecten rond thema's als:

- *'De gezonde stad'*: een stad die door een slimme ruimtelijke planning en eventueel de plaatsing van specifieke (beweeg)producten in de openbare ruimte uitnodigt om te bewegen);
- *'Sensing en performance/Meten aan je lijf'*: door het verzamelen van data over de activiteit van mensen kan in het beweegaanbod beter worden aangesloten bij hun behoeften. In de uitvoering ligt hier een link met de Jheronimus Academy of Data Science in Den Bosch.

In ons instrumentarium zoeken we naar de beste manier om als overheid dergelijke projecten - indien nodig - te cofinancieren.

Daarnaast maken we werk van een goede marketingaanpak. Er gebeuren mooie dingen in Brabant, maar deze dragen we nog onvoldoende en vaak versnipperd uit. Sportevenementen kunnen beter worden benut als platform om innovaties te laten zien.

Op het niveau van de fieldlabs heeft een verbeterslag in het proces naar valorisatie hoge prioriteit. Zo wordt met de High Tech Campus onder andere gewerkt aan een BootcampXL voor sport en loopt er een specifiek op sport gericht start-up programma.

Intern maken we verbinding met andere beleidsprogramma's waarin innovatie in combinatie met een gezonde leefstijl terugkomt.

Rol	Acties	Mijlpaal	Planning
Netwerken	Landelijke positie, deelname aan overlegstructuur Topteam Sport	Landelijke erkenning van het cluster	2017
	Versterking van het Brabantse cluster met partijen buiten Eindhoven (bijv. kennisinstellingen UvT en NHTV, overige B5-gemeenten) Versterken van het cluster met nieuwe bedrijven		
	Periodieke interne afstemming met programma zorgeconomie, programma agrofood, fietsbeleid, gezondheidsbeleid (incl. Health Deal) en omgevingsvisie		
Kennis(deling)	Organiseren landelijk congres vitaliteit en (sport)innovatie		
Communicatie	Ontwikkeling gezamenlijk merk om activiteiten in de regio op het gebied van sport, technologie, innovatie en vitaliteit uit te dragen	Gezamenlijk merk gelanceerd	2017

Uitvoering projecten, Co-financieren	Acquireren en opzetten van grote (Europese) innovatieprojecten die aansluiten bij doel cluster S&T. Minimaal 1 daarvan (deels) richten op de doelgroep mensen met een beperking		
	Ondersteuning bieden aan de doorontwikkeling van Brabantse sportfieldlabs Ontwikkeling van een (deel)fieldlab rond bewegingsonderwijs	Landelijke accreditatie van 4 Brabantse labs	2017
	Uitvoering van een BootcampXL voor sport(innovatie)		
	Activatie innovatieve profiel Brabant bij een aantal sportevenementen		

Organisatie

De structuur van waaruit we ondersteuning geven aan de ontwikkeling van sportinnovatie blijft ongewijzigd. Dat willen zeggen: via een subsidie (en DAEB-aanwijzing) aan Stichting Sports & Technology. We sturen de stichting via een werkplan aan. Daarnaast zijn we als provincie betrokken als partner in het cluster voor sport & technologie (inbreng maatschappelijke vraag).

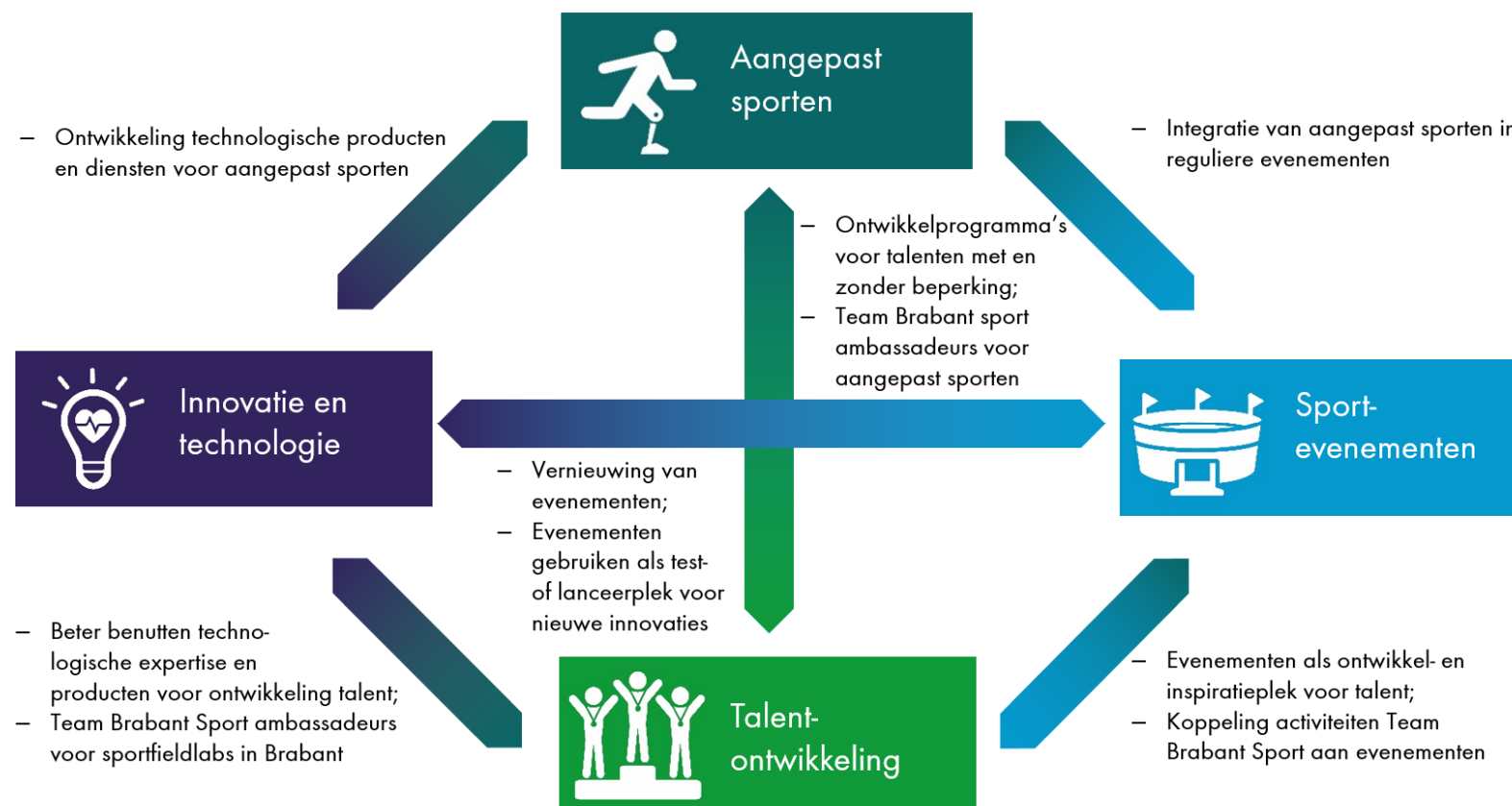
De stichting S&T valt operationeel binnen de programma-organisatie (zie H8), zodat ook op uitvoerend niveau meer samenhang ontstaat, en vanuit die samenhang een krachtigere propositie voor private betrokkenheid.

(Financieel) Instrumentarium:

- (tijdelijke) begrotingssubsidie (aard exploitatie) aan Stichting S&T;
- Cofinancieringsregeling of begrotingssubsidies (aard projectmatig) voor co-financiering van concrete innovatieprojecten.

7. Samenhang sportlijnen

De vier sportlijnen staan niet op zichzelf. Er is afhankelijkheid van en interactie met elk van de andere drie lijnen. In onderstaande figuur zijn de belangrijkste verbindingen weergegeven. Projectleider (intern) en programmamanager (extern) zien erop toe dat deze verbindingen gemaakt blijven worden.

8. Projectorganisatie

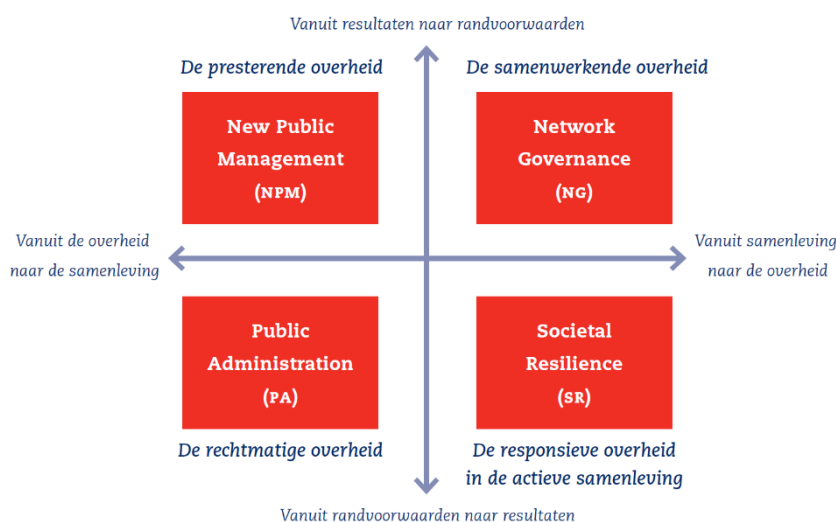
Zoals uit de voorgaande hoofdstukken blijkt, hebben we als provincie binnen de vier sportlijnen duidelijke eigen rollen. De ene keer gaat het om het smeden en in stand houden van netwerken, de andere keer om het beschikbaar maken van kennis en informatie of om het co-financieren van initiatieven. Steeds betreft het bovenlokale opgaven waar het middenbestuur de verbinding kan realiseren:

- tussen sport en andere maatschappelijke opgaven (denk aan sociale veerkracht, cultuur, energie, vrijetijdseconomie, mobiliteit etc.);
- tussen overheid, ondernemers, onderwijs en (maatschappelijke) organisaties;
- tussen verschillende delen en steden in Brabant;
- tussen lokaal en (inter-) nationaal niveau.

In de uitvoering willen we samen optrekken met anderen en waar mogelijk op een innovatieve manier.

Samen door als 'samenwerkende overheid' (zie figuur) meer vanuit een netwerk-aanpak te opereren: willen we via de sport onze maatschappelijke en economische rendementsdoelen bereiken, dan zijn we afhankelijk van de inspanningen van veel andere partijen, zoals gemeenten, sportorganisaties, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Daarom moeten we naar buiten, nauwer verbinding maken met bestaande partners en nieuwe samenwerkingen starten. Zo krijgen we eerder en beter zicht op breed gedragen voorstellen uit de Brabantse samenleving, waarvoor we ons investeringsbudget kunnen inzetten.

Figuur: De samenwerkende overheid en andere vormen van overheidssturing (bron: NSOB, Sedimentatie in Sturing, 2015)

In de netwerksamenwerking willen we de slag maken van 'onderling afstemmen' naar echt, duurzaam samenwerken. Ook in financieel opzicht. Daarbij is het van belang de afhankelijkheid van publieke middelen in de sport te verkleinen. Er ligt een opdracht om

private partijen meer te betrekken, vanuit de overtuiging dat sport niet alleen een publieke taak is, maar breed gedragen moet zijn in de samenleving.

Innovatief door innovatie als handelsmerk, 'couleur locale', van Brabant via de sport uit te dragen. Bijvoorbeeld door bij te dragen aan nieuwe standaarden en concepten voor sportevenementen, nieuwe samenwerkingsverbanden rond aangepast sporten en nieuwe technologische producten en toepassingen in de sport; Daarnaast door innovatief te zijn in onze rolopvatting: meer inzetten op het verbinden van andere partijen en minder nadruk op het financiële instrument (al blijft cofinanciering nodig/nuttig). Hiermee willen we een meer duurzame samenwerking bereiken waarin naast de overheid ook andere partijen hun verantwoordelijkheid nemen.

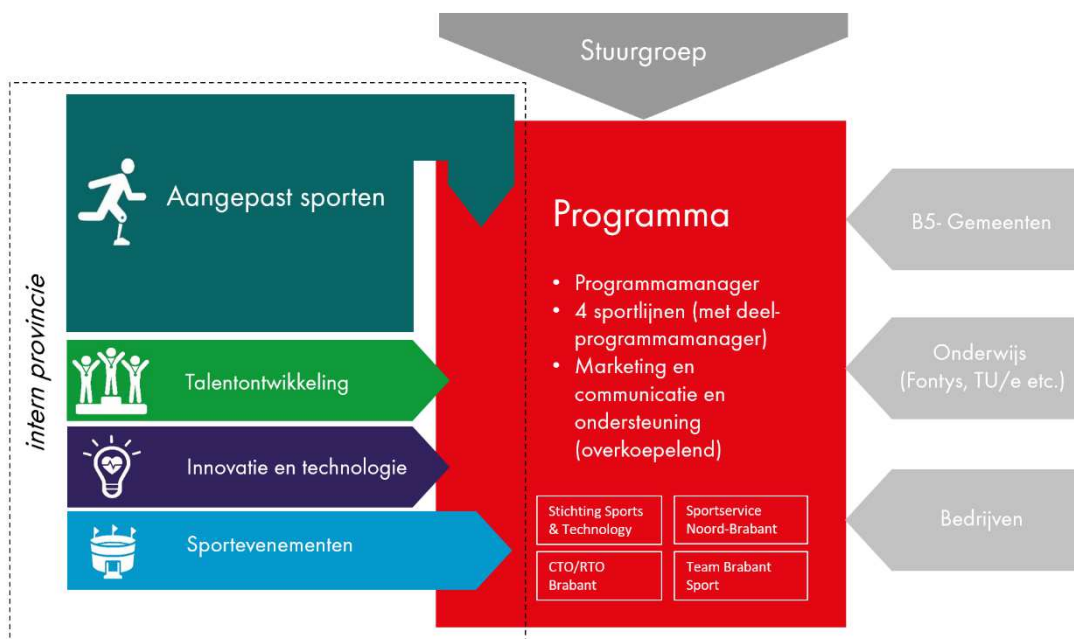
Programmatisch organiseren

Onze nieuwe rol en werkwijze vraagt om een nieuwe manier van organiseren. Wij kiezen voor een programmatische insteek waarin we beter samen kunnen werken, innovatiever en slagvaardiger kunnen zijn.

De uitvoering van het sportbeleid is te versnipperd. Onderdelen zijn belegd bij Sportservice Noord-Brabant, CTO/RTO, Team Brabant Sport, Stichting Sports & Technology en de provincie zelf. Elk van de uitvoeringsorganisaties levert goed werk in het eigen domein, maar komt te weinig toe aan de verbinding met andere domeinen, binnen en buiten de sport. Daarnaast zien we dat ook de samenwerking binnen BrabantStad (op sportgebied) nog onvoldoende vorm krijgt en om een 'trekker' vraagt. Een intensievere onderlinge samenwerking en een gezamenlijke positionering zullen andere partijen (privaat en publiek) uitnodigen om ook aan te sluiten. Een programma-organisatie biedt de hiervoor benodigde flexibiliteit.

De programma-organisatie "Brabant Sport" wordt tijdelijk, voor de periode tot en met 2019, ingericht en heeft de opdracht om de Sportagenda uit te voeren met een duurzaam netwerk van publieke en private partijen. Eind 2019 is het aan de staande organisatie(s) om te bepalen of/hoe de tijdelijke organisatie wordt geïntegreerd in de lijn.

Programmatisch organiseren

Deze programma-organisatie heeft derhalve 4 kerntaken:

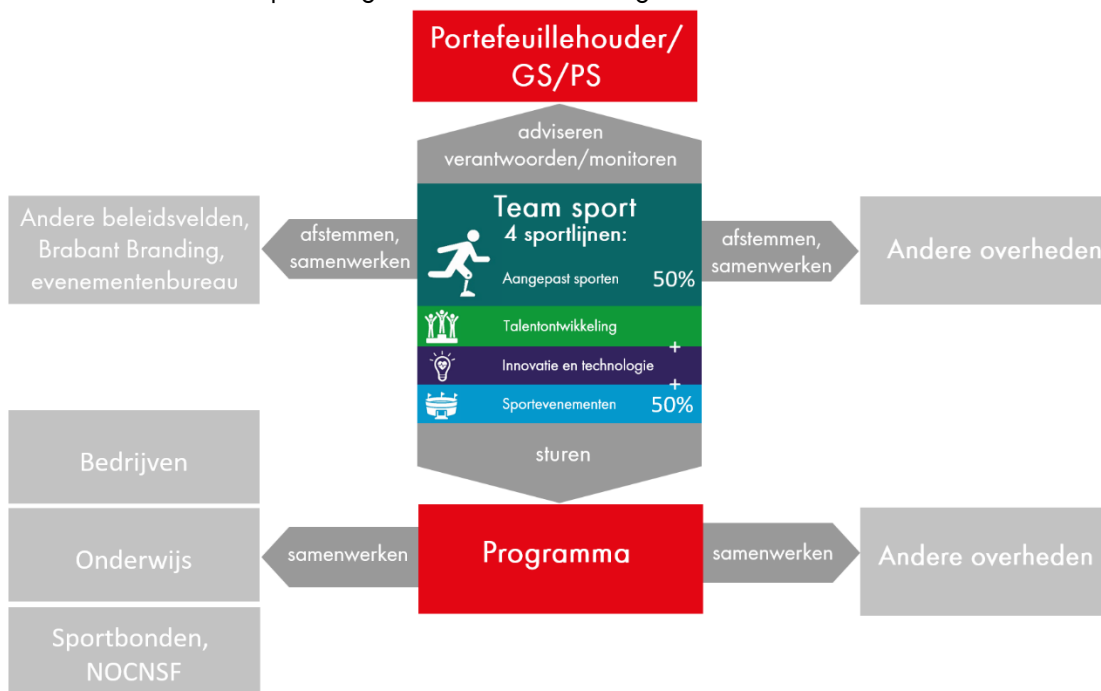
1. het verbinden van de verschillende uitvoeringsorganisaties en netwerkpartners rondom de 4 sportlijnen;
2. het laten bijdragen van zo veel mogelijk private en publieke partners aan de 4 sportlijnen;
3. het aanjagen van kansrijke sportinitiatieven voor meer sociaal-maatschappelijk en economisch rendement;
4. het financieren van initiatieven die passen in de beleidsdoelen van de Sportagenda 'Brabant Beweegt' 2016-2019.

De programma-organisatie bestaat in de kern uit een programmamanager, een deelprogrammamanager voor elk van de vier sportlijnen, een marketing/communicatiemedewerker en een ondersteuner. Zij werken samen met vertegenwoordigers van gemeenten, kennisinstellingen, bedrijven, sportorganisaties etc. De organisatie wordt aangestuurd door een stuurgroep met vertegenwoordigers uit de verschillende geledingen (overheid, sport, onderwijs, bedrijfsleven). Het opdrachtgeverschap per sportlijn en de beleidsmonitoring gebeurt via accountmanagers binnen de provinciale organisatie. Binnen de kaders van de provincie heeft de programma-organisatie handelingsruimte om publiek-private samenwerkingen met andere organisaties aan te gaan.

Taken medewerkers provinciale organisatie

Het interne team sport van de provincie heeft drie hoofdtaken:

1. 'naar boven': adviseren van de gedeputeerde/GS/PS (beleidsontwikkeling, monitoring & verantwoording, en ad hoc vragen oppakken)
2. 'naar opzij': verbinding maken met andere beleidsterreinen (soc. veerkracht, cultuur, economie, etc.), naar andere organisatieonderdelen (bijv. Branding, evenementenbureau) en naar andere overheden (B-5, provincies, Rijk, EU);
3. 'naar beneden': opdrachtgever voor de uitvoering.

Stichting Sportservice Noord-Brabant

Van de verschillende organisaties die in Brabant mede uitvoering geven aan het provinciaal sportbeleid ontving alleen Sportservice Noord-Brabant (SSNB) structureel subsidie. SSNB richt zich sinds 2014 vooral op de ondersteuning van gemeenten en sportverenigingen (de breedtesport) in Noord-Brabant. Behalve voor mensen met een beperking zien wij ondersteuning van de breedtesport niet langer als provinciale taak. In overleg met SSNB is daarom besloten de structurele subsidierelatie te verlaten. In plaats daarvan gaan we werken met tijdelijke subsidies en/of opdrachten.

Wij zien in ieder geval een taak voor SSNB weggelegd op het vlak van aangepast sporten en het maken van de verbinding tussen top- en breedtesport (uitrol naar gemeenten en verenigingen) binnen de andere drie sportlijnen. Daarnaast is de Stichting Topsport Brabant (die onder Sportservice Noord-Brabant hangt) als aparte rechtspersoon een praktische 'landingsplek' voor de uitvoering van het provinciaal sportbeleid op het gebied van talentontwikkeling en sportevenementen.

9. Financiën

Voor uitvoering van de sportagenda hebben we – passend bij de drie gekozen rollen – kennis, netwerk en geld nodig. Omdat wij onze kennis- en netwerkrol centraal stellen, gaat een groter deel van het budget naar de ureninzet van mensen, intern en extern georganiseerd. Deze inzet is gericht op het organiseren van samenwerking, partnership en (financieel) commitment bij andere partijen en op het bouwen van goede projecten. Daarnaast wordt uiteraard een belangrijk deel van het budget in de vorm van co-financiering direct geïnvesteerd in projecten en activiteiten (evenementen, beweegactiviteiten voor mensen met een beperking, talentontwikkelingsprogramma's en innovatieprojecten).

Voor de periode medio 2016 t/m 2019 is €11,5 mln. beschikbaar voor de uitvoering van de Sportagenda. In onderstaande tabel is dit budget verdeeld over de sportlijnen en de jaren.

Projectkosten	Budget	Prog-nose 2016	prognose		
			2017	2018	2019
Onderdeel aangepast sporten	3.000.000	150.000	950.000	950.000	950.000
Onderdeel evenementen	3.500.000	- *	1.000.000	1.250.000	1.250.000
Onderdeel talentontwikkeling	2.800.000	- *	900.000	900.000	900.000
Onderdeel innovatie	1.400.000	- *	450.000	450.000	500.000
Algemene kosten	900.000	100.000	250.000	275.000	275.000
Tot. budget Project	11.500.000	250.000	3.550.000	3.825.000	3.875.000

*2016: gefinancierd uit Sportplan middelen

10. Communicatie

Omdat we kiezen voor een programmatische aanpak waarbij verbinding tussen alle betrokken partijen (zoals in hoofdstuk 8 genoemd) van groot belang is, speelt communicatie tussen en met beoogde partners, maar zeker ook met de buitenwacht een enorme rol. Gezien de ambities in (de uitvoering van) de Sportagenda Brabant Beweegt, hechten we belang aan een goed communicatieplan.

Met de programmatische aanpak maken we een knip tussen beleid en opdrachtgeverschap. We maken gebruik van de Stichting Topsport Brabant die er al is. Er wordt geen nieuwe organisatie opgericht. We versterken daarbij de onderlinge verhoudingen tussen betrokken organisaties maar zorgen ook voor een eenduidige uitstraling naar de buitenwacht.

Sport als een van de motoren van sociaal-maatschappelijke en economische groei blijft een onderdeel van de provincie Noord-Brabant, we organiseren het op een andere wijze waardoor samenwerking met andere partners uit het netwerk beter mogelijk is. Na vaststelling van dit Uitvoeringsplan zal het communicatieplan in lijn daarmee worden opgesteld, waarbij we ook de logische verhouding tot Brabant Branding regelen.

Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn:

- De (kern)boodschap die we willen uitdragen is een afgeleide van de centrale provinciale boodschap en de boodschap van Cultuur en Samenleving (Kernbegrippen bij deze laatste zijn: emotie, kracht, verrijken, samen, ontwikkeling en iedereen). In het overbrengen van de boodschap staat verbeelden centraal;
- We werken vanuit crossovers. Zowel binnen C&S als provinciebreed. Bijvoorbeeld met sociale veerkracht en mobiliteit. Daarnaast is behoefte aan een heldere afstemming met andere, aan de provinciale organisatie gelieerde communicatieboodschappen. Ook willen we komen tot een afweegkader om te bepalen wanneer we de provinciale boodschap, de (Team) Brabant Sport boodschap en de Brabant Branding boodschap leidend laten zijn. En dit vervolgens zo snel mogelijk inzetten ten behoeve van activiteiten en evenementen die vanuit de Sportagenda al zijn gepland/voorzien;
- De vier sportlijnen zelf en de verbindingen hiertussen genereren samen een groot aanbod van (potentiële) communicatiemomenten. We brengen hier focus in aan en kiezen bestuurlijk voor een beperkt aantal momenten waarop we communicatief stevig inzetten.

11. Regiobranding

Sport en Brabant Branding hebben een eigen opdracht. Waar we elkaar echter kunnen versterken, doen we dat. We werken samen op thema's wanneer dat voor beide partijen van meerwaarde is. Brabant Branding doet aan co-creatie, dat wil zeggen dat Branding iets toevoegt aan de activiteit van een partner.

De kernboodschap van regiobranding luidt dat Brabant behoort tot de top kennis- en innovatieregio's van Europa, om daarmee:

- aantrekkingskracht uit te blijven oefenen op o.a. investeerders, kenniswerkers, talent, potentiële partners en bezoekers;
- Voorop te lopen in het ontwikkelen van slimme oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen.

Sport, en in het bijzonder de sportlijnen 'Sportevenementen' en 'Innovatie' kunnen bijdragen aan deze regioprofilering van Brabant.

Waar Sport en Branding elkaar raken, trekken we in een vroeg stadium gezamenlijk op. Het gaat daarbij om een wederzijdse versterking: Sport draagt bij aan de gewenste positionering van de regio als succesvolle en innovatieve kennisregio. En Branding zet de relevante content vanuit sport (successen en innovaties) in bij de storytelling over Brabant. Om dit goed te kunnen doen, is het volgende nodig:

- een uitwerking van de regiopropositie ten aanzien van Sport;
- een visuele vertaling daarvan in een 'Brabant-stijl' die óók toepasbaar is bij sportevenementen;
- middelen die Branding levert en die inzetbaar zijn door Sport.

Een uitgebreidere Brandingsparagraaf volgt in het communicatieplan behorende bij het uitvoeringsplan.

12. Risicoanalyse (Risico- en kansenmanagement)

Voor de uitvoering van de Sportagenda is een risico-inventarisatie gemaakt, waarin de risico's voor de agenda als geheel en per sportlijn zijn omschreven. De belangrijkste risico's en kansen zijn in het GS-dossier ten behoeve van de vaststelling van het uitvoeringsplan benoemd. De inventarisatie is een momentopname. Deze wordt periodiek geactualiseerd, zodat we tijdig kunnen inspelen op nieuwe risico's en kansen.

13. Monitoring

In samenwerking met Mulier Instituut hebben we een monitoraanpak voor de sportagenda uitgewerkt (zie volgend schema). Mogelijk wordt deze in de komende maanden op basis van de verdere uitwerking van de afzonderlijke sportlijnen met externe partners nog uitgebreid.

Momenteel wordt een nulmeting uitgevoerd die bestaat uit een aantal deelonderzoeken voor de verschillende sportlijnen. De gebundelde resultaten van deze onderzoeken (rapport nulmeting) komen rond het einde van 2016 beschikbaar.

Monitorschema

	Effecten	Indicator	Uitgangswaarde (jaartal)	Streefwaarde (jaartal)	Bron/Onderzoek
Aangepast sporten	Via (het netwerk van) de regionale loketten voor aangepast sporten zijn 50.000 mensen met een beperking aan het sporten/bewegen geholpen. (KPI) De bekendheid van de Brabantse regionale loketten voor aangepast sporten krijgt minimaal het cijfer 8 Het aantal verenigingen dat aanbod heeft voor mensen met een beperking, is gestegen.	Aantal mensen dat succesvol aan het sporten/bewegen is geholpen Cijfer voor bekendheid loketten Percentage verenigingen met aanbod voor mensen met een beperking	- 6,7 (2014) 49% (2014)	50.000 (2019) >8 >49%	Inventarisatie bij regionale loketten Verenigingsmonitor
Evenementen	Door de provincie ondersteunde sportevenementen hebben geresulteerd in: • additionele bestedingen voor stad/regio en voor Brabant; • een gevoel van verbondenheid en saamhorigheid; • een sterker innovatief imago van Brabant;	- omvang additionele bestedingen (in €) - <i>% mensen dat gevoel van verbondenheid ervaart</i> - <i>% mensen dat vindt dat het evenement positief bijdraagt</i>		- 15-20 mln.€ - >90% - ≥80%	Onderzoeken per evenement in lijn met de richtlijnen van de WESP (economische en sociaal-maatschappelijke spin-off, social media)

	• een prikkel om meer te bewegen (KPI) Het aantal bezoekers van de ondersteunde (jaarlijks terugkerende) evenementen is in 2019 ten opzichte van 2017 gestegen	<i>aan het imago van Brabant</i> - % bezoekers dat aangeeft door het evenement meer te willen bewegen - % bezoekers dat na 3 maanden meer is gaan bewegen - Aantal bezoekers van de ondersteunde evenementen		- ≥33%	
Talentontwikkeling	Topsporters en sporttalenten geven Brabant gemiddeld een 8 als antwoord op de vraag hoe aantrekkelijk deze provincie is om je als sporter te ontwikkelen (KPI) Cijfer tevredenheid combinatie topsport en onderwijs Groter Brabants aandeel topsporters/talenten (KPI) Bereik via social media van CTO, Team Brabant Sport en 20 individuele topsporters	Cijfer voor aantrekkelijkheid Tevredenheidscijfer combi sport-onderwijs Aandeel topsporters/talenten Aantal likes (Facebook) aantal volgers en tweets (Twitter)	7.5 (2014) 6,9 (2014) 16% (2014) -	8.0 (2019) - >16% (2019) -	Onderzoek onder topsporters en talenten CTO/RTO Brabant Database NOC*NSF

Technologie en innovatie	Het cluster Sport & Technologie is betrokken in vijf Europese projecten die ten doel hebben via innovatieve toepassingen mensen meer te laten bewegen en bedrijven nieuwe marktkansen te bieden. (KPI)	Aantal projecten	1 (2016)	5 (2019)	
	Vier Brabantse fieldlabs zijn landelijk geaccrediteerd en via het cluster sport & technology meer verbonden met samenwerkingspartners buiten Brabant	Aantal geaccrediteerde labs	1 (2016)	4 (2017)	